

KULTUR

Et overvældende vekselspil af lyd, lys, skygger og bevægelse

Jesper Justs overraskende og overvældende udstilling på Kunsthall Charlottenborg stiller mange spørgsmål til sit publikum: Hvorfor skal den moderne tilværelse være så ensom? Så umenneskelig? 'Servitudes' er et otte dobbelt videoværk, som holder alle sanser smukt beskæftiget.

KUNST

PETER MICHAEL HORNUNG

Jesper Just fortæller historier. Historier i stort format. Historier, som vi selv skal redigere i vores bevidsthed. På 'Servitudes' - en af denne sæsons mest overbevisende udstillinger - er der blot blevet plads til flere historier end i begyndelsen af Justs karriere, hvor der ofte kun var én.

Denne gang er der otte i det hele, hver af omkring ni minutters varighed. På hver sin måde bidrager disse historiske tableauer til den køligt perfekte helhed, som hele udstillingen er et mønster-eksempel på.

Men med Just er der ikke tale om histo-

rier i gængs forstand. De har hverken en klar begyndelse eller afslutning. De beskriver snarere noget, der kan fortsætte og fortsætte, altså en tilstand. Og tilstanden konfronterer os med spørgsmål som: Hvorfor skal tilværelsen mellem mennesker være så ensom? Så afsondret? Så umenneskelig?

Spørgsmålet er - som tidligere hos Just - om hvordan og hvorvidt individer i en hypermoderne verden overhovedet kan træde i relation til deres omgivelser. Ofte slæber disse individer ligefrem rundt på et handicap, der spærre dem inde i deres egen bevidsthed. Så prøver de at overvinde denne udfordring, denne handling-lammelse, fordi de inderst inde har viljen til det.

Derfor er det meningen, kunstnerens vel at mærke, at også du og jeg skal udfordres, når vi som besøgende skal opleve 'Servitudes'. Man går ikke ind til showet Jesper Just, som man går ind til andre udstillinger. Man går op til den - og op ad

den. Det foregår via en sti, som er bygget af ramper til kørestolsbrugere, og ramperne strækker sig gennem det meste af kunsthallen - som et højt metal-lisk netværk, der løfter den, der skal løftes gennem sin oplevelse af det, der venter forude.

Den store konstruktion giver lyd af sig, når man betræder den, og samtidig med at metalstien rejser sig, tvinger den sine passagerer til at bøje ryggen og gå i knæ, når de passerer en af de indgange, der skiller den ene sal fra den næste. Dermed bliver vi mindet om, at vi aldrig kan opleve værker af Just med øjnene alene. Vi må opleve dem med hele vores krop, fordi vi selv bevæger os - og samtidig bevæges i vores inderste.

Smuk som et isbjerg

I en sjælden grad er 'Servitudes' blevet ét med den katedralstore kunsthall, hvor installationen folder sig ud, i et vekselspil af lys og skygger. Her må vores kroppes

volumen og motorik pænt underordne sig udstillingens arkitektur, og fordi vi ikke bare kan gå, hvor vi vil, kan vi ikke undgå at mærke det suveræne værks føregreb på vore sanser.

Efterhånden som man går, vil rampen dirigere den besøgende tilbage til gulvet, og først herved begynder indtrykkene at samle sig. Udstillingen er en performance, hvor hver gæst, der træder indenfor, spiller en rolle, som han eller hun selv skriver drejebogen til, i samarbejde med Jesper Just. Når du oplever noget, eksisterer din oplevelse kun dér, hvor du selv står - og ser og hører efter. Sådan var det også med værket 'Appearing/Intercourses', som Just viste på Venedig Biennalen for seks år siden.

Man kan heller ikke lige straks overskue de tableauer, som fylder hallens mægtige vægflader. Til at begynde er de kun fragmenter af noget, hvis totalitet man må have til gode. Men de er smukke, som et isbjerg delvis dækket af vand også

SANSEBOMBARDEMENT. Musik spiller gerne en rolle i Jesper Justs værker. I 'Servitudes' er det i form af en film med pige med en neurologisk defekt i det motoriske og sensoriske nervesystem, der prøver at spille et stykke klavermusik af Chopin.

Foto: David Stjernholm

kan være det. Med al deres kalkulerede æstetik afgiver de en isnende kulde, en kulde, som de lyse, grålige farver i de knivskarpe optagelser også bidrager til.

Lige når man er trådt ind, kan man ikke greje, hvor lydene, den rytmiske støj og klavermusikken kommer fra. Men i takt med at man går eller lister sig gennem salene, får man svar. Til sidst står man for eksempel foran den video, hvor et barn med en neurologisk defekt i det motoriske

Fortsættes side 3

SOMMERBALLET

DANISH DESIGN

KOREOGRAFI RENÉ VINTHER
SCENOGRAFI BENJAMIN LA COUR
MUSIK JESPER MECHLENBURG & MIKE SHERIDAN

PREMIERE 17. AUGUST

ALBAN LENDORF

STINE ANDERSEN · TIAGO MIGUEL · MOURATO COELHO
CATARINA CLODE CASQUEIRO · TROELS GRAAKJÆR
NICCO OLYBAL GRAULUND-JØRGENSEN · MAGNUS KOFOED

BELLEVUE TEATRET

BILLETTER: 7020 2096 · BELLEVUETEATRET.DK

De 10 mest spillede danske kunstnere i radioen er mænd

Der er ingen kvinder på listen over de 10 mest spillede danske musikere på landets radiokanaler, viser en ny opgørelse. Det er et tegn på manglende ligestilling, lyder det fra musikere. Musikelskaber erkender, at de ikke gør det godt nok, mens problemet ifølge radiobranchen er for få danske musikere.

MUSIK

MYNTHE VILLADSEN

Danske kvinder er ikke lige så dygtige til at lave musik, og de laver ikke lige så meget god musik som de danske mænd – hvis man altså vel at mærke vurderer det ud fra den musik, de danske radiokanaler spiller.

Gramex, som er en nonprofitorganisation, der indhenter betaling på vegne af kunstnere og pladeselskaber, når deres musik bliver afspillet i offentligheden, har netop udgivet top 10-listen over de mest spillede sange, artister og musikere i dansk radio 2018. Og kigger man på de tre lister, kan man ikke se ét eneste kvindenavn.

Den danske sangerinde Anya, hvis borgerlige navn er Anja Pil Christoffersen, mener, listerne er »et himmelråbende tegn på, at der simpelthen ikke er ligestilling i forhold til, hvad der bliver spillet i radioen«.

»Jeg bliver arrig og synes, det er dybt uretfærdigt«.

Oftentimes argumenterne for manglende østrogen i radioen, at der ikke findes så mange kvindelige danske musikere.

»Der er masser. Der er simpelthen så mange fede kvindelige artister, som fylder den af lige for tiden og laver kvalitetsmusik«, siger Anya og begynder at remse navne som Jada, Fallulah, Lydmor, Mags og Soleima op.

Hun mener i stedet, at musikcheferne i de danske radioer har tendens til i højere grad at vælge de mandlige artister frem for de kvindelige.

For få kvindelige popstjerner

Bauer Media ejer en række kommercielle radiokanaler, blandt andet Nova og The Voice, og coo Tobias Nielsen, som har ansvaret for indholdet, er ikke enig i, at musikcheferne i højere grad vælger de mandlige musikere.

Han mener, at problemet skal isoleres til danske kvinder, for der bliver spillet mange internationale navne:

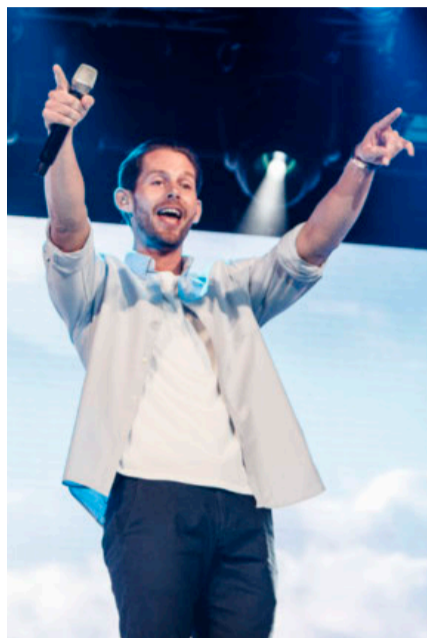
»Hvis du kigger på den officielle airplayliste fra sidste uge, så er 5 ud af de 10

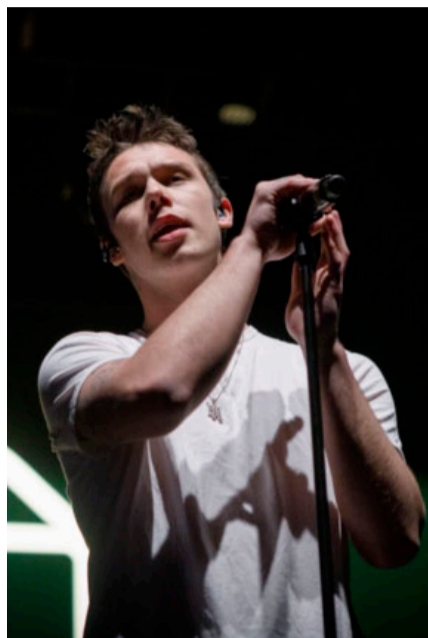
1. Lukas Graham Foto: Jacob Ehrbahn

2. Mads Langer. Foto: Ritzau/Scanpix

3. Rasmus Seebach. Foto: Per Lange

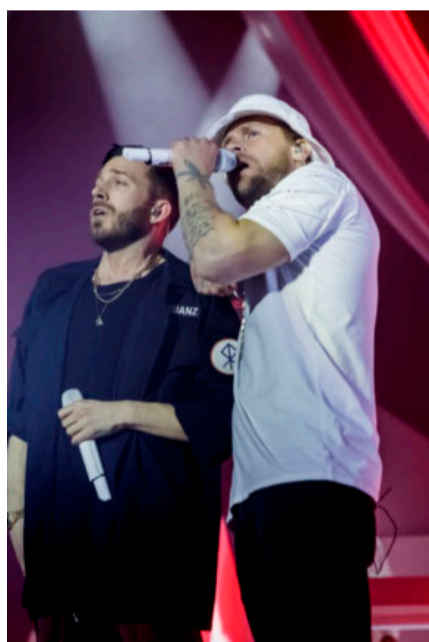
4. Hugo Helmig Foto: Per Lange

5. Thomas Helmig. Foto: Per Lange

6. Scarlet Pleasure. Foto: Per Lange

7. Nik & Jay. Foto: Mads Nissen

8. Phlake. Foto: Thomas Borberg

9. TV-2. Foto: Lasse Kofod

10. Christopher. Foto: Per Lange

mest spillede sange med kvindelige artister«, siger Tobias Nielsen.

»Der er helt klart et problem med, at der ikke er flere danske artister«, medgiver han dog.

Hvad kan årsagen så være til, at der ikke er flere danske kvinder i toppen af listerne?

»Vi har nogle, som har haft kæmpestor succes som Mø og Medina, men der er meget langt imellem dem. Jeg ved ikke, om det er, fordi det ikke er lige så anerkendt i den danske kultur som kvinde at gå efter at blive popstjerne, eller der er mindre interesse blandt yngre kvinder i at prøve at blive popstjerne, end der for eksempel er i England«.

Du siger, at det måske ikke er lige så anset som dansk kvinde at blive popstjerne, som det måske er i England. Har I et ansvar for, hvad I signalerer med jeres musikvalg i forhold til kvinders muligheder?

»Ja, men bare det, at vi spiller så mange kvindelige popstjerner, synes jeg, signalerer over for danske piger, at der er et potentiale for at blive spillet på vores radiostationer«.

Har radiobranchen et ansvar for at være

med til at skabe mere ligestilling mellem mandlige og kvindelige musikere?

»Jeg vil igen konstatere, at vi er en kommerciel virksomhed, som 100 procent lever af at sælge reklamer i forhold til, hvor mange lyttere der har lyst til at lytte til vores kanaler. Vi betaler alle sammen 800 millioner kroner til DR om året, så de kan lave radio, og jeg mener da helt klart, at DR som en del af sin public servicefunktion i det danske samfund også bør kigge på et ansvar over for det her«.

Så du mener, ansvaret ligger hos public service-kanalerne?

»Jeg mener, at der bør følge et ansvar med en årlig public service-betaling på 800 millioner kroner, ja«.

Vil gøre plads til kvinderne

Top 10-listerne fra Gramex siger ikke noget om, hvordan fordelingen mellem mandlige og kvindelige musikere er på de enkelte kanaler. Derfor er det heller ikke muligt at aflæse, om problemet er lige udbredt på alle kanaler.

Musikansvarlig på P3, Mathias Buch Jensen, ser listerne som et udtryk for et

åbenlyst strukturelt problem, når det kommer til danske kvinder og musikbranchen, men mener ikke, de afspejler udvælgelsen af musik på P3:

»Vi er opmærksomme på, at det er et strukturelt problem og vil rigtig gerne gøre plads til kvinder, men vi sidder ikke og vælger musik ud fra, om det er en han, hun eller henn«.

Det er kun et par måneder siden, at musikchefen sidst måtte forholde sig til forholdet mellem mandlige og kvindelige musikere, da musikrettighedsorganisationen Koda udkom med en opgørelse over, hvor mange rettighedspenge for 2018 der blev udbetalt til henholdsvis mænd og kvinder.

Ud af de mere end 300 millioner kroner blev kun 34 millioner udbetalt til kvinder. Samtidig er kun en femtedel af de sangskrivere og komponister, der er tilknyttet Koda, kvinder.

Og det er en del af forklaringen på de manglende kvinder i radioen, mener Mathias Buch Jensen:

»Vi kan ikke spille musik, der ikke findes. Mit bedste bud er, at mere end en

femtedel af vores musik på P3 er med kvindelige kunstnere«.

Musikelskaber ser indad

Det er ikke et kønt syn at se top 10-listerne, mener Lasse Lindholm, der er direktør for kommunikation og public affairs hos musikelskabernes interesseorganisation, Ifpi.

»Når man har tre lister, hvor der ingen kvinder er repræsenteret, skal alle vi, der arbejder professionelt med musik, spørge os selv, om vi gør det godt nok. Det er der noget, der tyder på, vi ikke gør«, siger Lasse Lindholm.

Han er helt klar over, at musikelskaberne har et ansvar, og at der skal gøres op med nogle gamle strukturer:

»En af de ting, vi gør i brancheorganisationen, er at støtte projekter, der gør noget ved det, økonomisk. Og ude på pladeselskaberne overvejer man nøje, om man kan få nogle kvinder ind på nogle centrale poster, og om der er kvindeligt talent derude, man er blind for«.

Men der er et stykke vej endnu, og hvis der fremover skal være danske kvinder at

finde på toppen af musiklisterne, må alle tage ansvar, mener Lindholm. Og det gælder både musikelskaberne, de platforme, der distribuerer musik, forbrugere og kvinderne, der gerne vil beskæftige sig med musik.

Det ser altså ud til, at vi er ude i en hønen og ægget-diskussion om, hvor ændringerne skal komme fra, før vi hører flere danske kvindestemmer i radioen. Er det radiokanalerne, som skal begynde at spille flere kvinder, eller skal der først skabes flere kvindelige musikere?

Lige meget hvad håber Anya, at top 10-listerne ser anderledes ud næste år:

»Jeg håber, der er flere kvinder på de her top 10-liste, for talentet er der«.

Nu siger du flere, lige nu er der 0, ville én kvinde være nok, til at du tænkte, det er i orden?

»Vi skal turde drømme større end det. I min optik laver kvinder god nok musik til at konkurrere med mændene, men hvor mange det lige skal være, er svært at sige. Men flere end 0«.

mynthe.villadsen@pol.dk

Et overvældende vekselspil ...

Fortsat fra forsiden

og sensoriske nervesystem prøver at spille et stykke klavermusik af Chopin – og gør det. Hvordan?

Jo, fordi hun har viljen til at overtrumfe sin egen motoriske begrænsning. At musikken ikke kun spiller, men tillige spiller en rolle i Jesper Justs værker, har man vidst lige siden hans tidligste værker, som for eksempel 'Invitation To Love'.

Ordene hjælper os ikke

For man når til den lille pige, der med sine misdannede fingre slår klaverets tangenter an til Chopin, har man oplevet en lidt større pige, der ved hjælp af elektrisk drevne proteser, såkaldt muskelrehabiliteringsudstyr, fastgjort til sine måske handlingslammede hænder, spiser – eller prøver at spise – en majsbolle.

Lige straks tror man, at filmen dokumenterer en lammet patient, der heroisk prøver at kontrollere sine bevægelser. Men så får man den tanke, at pigen måske er for modelsluk til at være et virkeligt offer for den fysiske skæbne, hun illuderer. Hun er en af de modeller, som Jesper Just også benytter sig af i sin iscenesættelse af det æstetisk perfekte. For illusionen eksisterer og gør ofte realisme selskab, uden at man altid kan registrere grænsen mellem de to.

Det er en pointe ved hans værker, at det, der tilsyneladende er iscenesat, også har en begrænsning. Undertiden får virkeligheden lov at blande sig med den forstillede verden, som Jesper Just konstruerer til os. Og så ved vi ikke vores levende råd. Hertil kommer, at netop disse film er optaget i One World Trade Center i New York, of all places! Et sted, som med udstillingens egne ord står som »en slags prote-

INDIVIDUELT. Først nede på gulvet begynder indtrykkene at samle sig. Oplevelsen af Jesper Justs værk eksisterer kun dér, hvor beskueren står. Foto: David Stjernholm

se i byrummet, der nu udfylder hullet efter et svært traume«.

Det tvetydige og uafklarede er et vilkår, som følger med hvert enkelt værk.

Det er ikke altid, at vi forstår det, vi ser, heller ikke selv om vi henter den nye kunstpædagogiske app, som Kunsthall Charlottenborg har udviklet. Men det er godt, at den findes.

Personerne på de store tableauer har ikke mange ord, og de ord, de har, siger de ikke til nogen. Dem tænker de måske bare. Ordene hjælper os ikke til en af den slags kunstforståelser, hvor in-

ter længere er tilbage, der ikke er sat ind i en større sammenhæng. Det er derfor, at man får lyst til at tænke videre over Jesper Justs bedste værker. Vi er selv forudsætningen for, at de når i mål.

'Servitudes' engagerer alle sanser og holder dem beskæftiget, hvad der er en aktuell tendens ved mange museumsudstillinger. For det eneste, der kan samle og relativere alle disse indtryk, billederne, lyset, lydene, tavsheden og skyggerne, er vores egen bevidsthed.

Det ottedobbelte videoværk er Jesper Justs mest omfattende til dato og fylder kunsthallens store østfløj. Udstillingen er skabt i samarbejde med Museum of Art, Architecture & Technology Lissabon. Den havde verdenspremiere på Palais de Tokyo i 2015. Siden er den blevet vist i Amsterdam og på skærme på Times Square i New York.

peter.michael.hornung@pol.dk